

P7_TA-PROV(2010)0324

Obchodní a hospodářské vztahy s Tureckem

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 21. září 2010 o obchodních a hospodářských vztazích s Tureckem (2009/2200(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na zprávu Komise o pokroku Turecka za rok 2009 (SEK(2009)1334),
 - s ohledem na Dohodu ze dne 12. září 1963 zakládající přidružení mezi Evropským hospodářským společenstvím a Tureckem,
 - s ohledem na dodatkový protokol této dohody ze dne 23. listopadu 1970 a zejména čl. 41 odst. 1 (tzv. doložka o pozastavení),
 - s ohledem na rozhodnutí Rady přidružení ES-Turecko č. 1/80 ze dne 19. září 1980,
 - s ohledem na rozhodnutí Rady přidružení ES-Turecko č. 1/95 ze dne 22. prosince 1995 o provádění závěrečné etapy celní unie (96/142/ES),
 - s ohledem na rozhodnutí Evropského soudního dvora týkající se čtyř základních svobod pohybu, zejména v případech Demirel, Sevince, Savas, Abatay-Sahin, Tum-Dari and Soysal,
 - s ohledem na poslední obchodní hodnocení Turecka Světovou obchodní organizací, které bylo uveřejněno v roce 2007,
 - s ohledem na svá předcházející usnesení o Turecku,
 - s ohledem na analýzu ročního programu pro Turecko za rok 2009 provedenou tematickou sekcí v rámci nástroje předvstupní pomoci v souvislosti s balíčkem předpisů z roku 2009 týkajících se rozšíření,
 - s ohledem na závěry Rady ze dne 11. prosince 2006,
 - s ohledem na článek 48 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro mezinárodní obchod (A7-0238/2010),
- A. vzhledem k tomu, že celní unie s Tureckem i nadále představuje jeden z nejrozvinutějších a nejužších obchodních vztahů, které kdy EU navázala se třetími zeměmi,
- B. vzhledem k tomu, že Turecko je podle statistik Světové banky zemí se sedmnáctou největší ekonomikou na světě a šestou největší ekonomikou v Evropě, přičemž více než 90 % jeho vývozu tvoří průmyslové výrobky; vzhledem k tomu, že se Turecko v roce 2008 řadí na dvacátou příčku příjemců toků přímých zahraničních investic (PZI), které čítaly 18 miliard.
- C. vzhledem k tomu, že se Turecko stalo sedmým největším obchodním partnerem EU, přičemž EU je největším obchodním partnerem Turecka,
- D. vzhledem k tomu, že Turecko v roce 2009 vyvezlo do EU výrobky v hodnotě 33,6 miliard EUR a že jeho dovoz z EU dosáhl 40,4 miliard EUR,
- E. vzhledem k tomu, že v roce 2009 průměrná nezaměstnanost v Turecku dosáhla znepokojujících 12,5 %, přičemž podle údajů OECD poklesla v dubnu 2010 na 10,8 %, nezaměstnanost mládeže činila 25 % a podle zprávy o rozvojových cílech tisíciletí pro Turecko za rok 2010 dosahuje podíl lidí žijících v extrémní chudobě 17,1 %

1. vítá skutečnost, že obchodní vztahy EU a Turecka jsou na vysoké úrovni; vyzývá Turecko, aby zjednodušilo postupy, snížilo administrativní zátěž a odstranilo přetrvávající celní i necelní překážky; zdůrazňuje důležitost konstruktivního dialogu na obou stranách s cílem tyto vztahy dále zlepšovat;
2. připomíná, že z článku 205 Smlouvy o fungování Evropské unie a článku 21 Smlouvy o EU vyplývá, že cílem vnější činnosti Unie, včetně její společné obchodní politiky, je podpořit „demokracii, právní stát, univerzálnost a nedělitelnost lidských práv a základních svobod, úctu k lidské důstojnosti, zásady rovnosti a solidarity a dodržování zásad Charty Organizace spojených národů a mezinárodního práva“ a zároveň budovat partnerství se třetími zeměmi, které sdílejí výše uvedené zásady;
3. vyzývá Komisi, aby pokračovala ve svém zapojení a dialogu s Tureckem o obchodu, zejména v rámci smíšeného poradního výboru a smíšeného výboru pro celní unii mezi ES a Tureckem; vybízí obě strany, aby efektivněji využívaly tyto platformy, a to tím, že v brzké době uzavřou dosud nevyřešené záležitosti, jako je turecký zákaz dovozu hovězího masa, živého skotu a odvozených výrobků a některé silniční kvóty členských států EU vztahující se na vozidla registrovaná v Turecku;
4. bere na vědomí dlouhodobý potenciál růstu a demografické zvláštnosti Turecka; povzbuzuje jak EU, tak Turecko, aby při stanovování priorit obchodní politiky věnovaly patřičnou pozornost svým propojeným ekonomikám, aby pokračovaly v otvírání obchodních a investičních režimů a zachovaly svou schopnost odolat nátlaku domácího protekcionismu v souladu se svými závazky v různých mezinárodních platformách, a aby používaly nástroje na ochranu obchodu v souladu s předpisy WTO;
5. je znepokojen nízkou účastí žen na trhu práce a jejich zaměstnaností v neformálním sektoru; povzbuzuje Turecko, aby začlenilo problematiku zaměstnanosti žen do své hospodářské a sociální politiky a do politiky zaměstnanosti;
6. zdůrazňuje, že situace na poli zaměstnanosti mládeže je kritická a že neexistují konkrétní opatření, která by tento problém řešila; odkazuje na nedávnou studii Mezinárodní organizace práce, která popisuje vytváření pracovních míst obecně, a konkrétně pak zaměstnanost žen a mládeže, jako klíčovou výzvu pro trh práce v Turecku s ohledem na jeho rozvoj; vyzývá proto k vytvoření strategie zaměstnávání zaměřené obecně na zaměstnanost mládeže, zejména na situaci mladých žen;
7. vítá vytvoření celní unie (CU) v roce 1996, které zlepšilo přístup na trh a přispělo k tomu, že objem obchodních transakcí mezi EU a Tureckem dosáhl v roce 2008 maxima 100 miliard EUR ročně;
8. zdůrazňuje, že celní unie se vztahuje na výrobky a zpracované zemědělské produkty; očekává, že zemědělské produkty budou v brzké době začleněny do celní unie; domnívá se, že celní unii lze rozšířit tak, aby pokryla ostatní oblasti, jako jsou služby a veřejné zakázky;
9. lituje skutečnosti, že podle posledního hodnocení Turecka Světovou obchodní organizací je průměrná celní sazba uplatňovaná touto zemí na zemědělské výrobky relativně vysoká a v některých případech velmi vysoká (na kukuřici je například uplatňováno clo ve výši 130 %); vyzývá tureckou vládu, aby tyto překážky zásadním způsobem omezila;
10. vítá sblížování tureckého celního kodexu s celním kodexem EU, a zejména přijetí systému všeobecných celních preferencí (GSP); vyzývá k většímu sblížení tureckých právních předpisů s *acquis* Společenství, co se týče volného obchodu, boje proti padělkům, kontrol po propuštění zboží a schvalování bezcelních prodejen;
11. hluboce lituje skutečnosti, že Turecko již pátým rokem plně neprovedlo dodatkový protokol k dohodě o přidružení a neodstranilo překážky bránící volnému pohybu zboží; vyzývá Turecko, aby plně, bezodkladně a nediskriminujícím způsobem provedlo všechny své závazky plynoucí z protokolu, což přispěje k dalšímu rozvoji jeho obchodních vztahů

- se všemi členskými státy EU, a připomíná, že opačný postup může vážně poškodit proces vyjednávání;
12. opakuje, že je nezbytné, aby aktivity Turecka byly plně v souladu s jeho závazky v rámci celní unie; domnívá se také, že v jistých oblastech, jako jsou zóny volného obchodu a osvobození zboží od cla, je potřeba další harmonizace s *acquis* Společenství;
 13. zdůrazňuje, že pro celní unii by mohl být velkým přínosem přezkum mechanismu urovnávání sporů, který by umožnil rychlé a spravedlivé urovnání nevyřešených sporů;
 14. vyzývá k odstranění všech zbytečných překážek pro obchod mezi EU a Tureckem, včetně překážek technických, jako je neuznávání certifikace, zdvojené provádění testů, mnohonásobné inspekce a povinné technické předpisy a normy, a to v plném souladu s normami WTO; vyzývá také Komisi, aby v této oblasti šířila osvědčené postupy;
 15. bere na vědomí obtíže, kterým Turecko čelí při uzavírání dohod o volném obchodu se třetími zeměmi, což má negativní dopady na turecké hospodářství tím, že umožňuje jednostranný preferenční přístup na turecký trh partnerům EU v dohodách o volném obchodu, s nimiž Turecko tyto dohody dosud nepodepsalo; vyzývá Komisi a Radu, aby Turecko zahrnuje do studií posuzujících dopad budoucích FTA mezi EU a třetími zeměmi a aby dále posilovaly přenos informací o postavení EU a stavu jednání o FTA; vyzývá Komisi, aby v rámci dohod FTA zohlednila celní unii mezi EU a Tureckem;
 16. vyzývá Turecko, aby zrušilo zbývající licence na dovoz zboží, které jsou v rozporu se závazky vyplývajícími z celní unie, a aby souhlasilo s aktualizací rozhodnutí 2/97 Rady přidružení ES-Turecko o odstranění technických překážek obchodu;
 17. vítá právní předpisy týkající se norem v oblasti zahraničního obchodu, které turecká vláda přijala v roce 2009; bere nicméně na vědomí zavedení postupů posuzování shody a fyzických celních kontrol; povzbuzuje EU a Turecko, aby plně uplatňovaly zásady vzájemného uznávání;
 18. vyzývá Turecko, aby zrušilo zatěžující dovozní postupy a sjednotilo svůj systém bezcelních kvót pro zpracované zemědělské produkty, jež nejsou v souladu s celní unií;
 19. vítá příznivé závěry posledního hodnocení Turecka Světovou obchodní organizací; naléhavě však vyzývá tureckou vládu, aby přijala opatření nezbytná k tomu, aby byla realizována doporučení obsažená v tomto hodnocení a urychlila strukturální a legislativní reformy;
 20. vyzývá Turecko, aby pozastavilo platnost nových požadavků na správnou výrobní praxi, neboť *de facto* zakazují dovoz některých farmaceutických výrobků, a aby se podílelo na mezinárodních iniciativách pro harmonizaci postupů a norem pro správnou výrobní praxi, jako jsou iniciativy WHO a EU, a přistoupilo k nim;
 21. bere na vědomí tureckou dynamickou strategii pro mezinárodní obchod a skutečnost, že Turecko dosud uzavřelo 16 dohod o volném obchodu; vyzývá EU a Turecko, aby spolupracovaly a prohloubily obchodní vztahy se Střední Asii;
 22. bere na vědomí skutečnost, že 88 % přímých zahraničních investic v Turecku pochází z EU; poukazuje však na skutečnost, že podíl přímých zahraničních investic na HDP Turecka je poměrně nízký;
 23. bere na vědomí úlohu Turecka v rámci regionálních platforem jako Organizace pro hospodářskou spolupráci států v oblasti Černého moře, Černomořská obchodní a rozvojová banka a Proces spolupráce v jihovýchodní Evropě; vyzývá Turecko, aby zaujalo vedoucí úlohu v podporování otevřeného a spravedlivého obchodu řádně zohledňujícím sociální, hospodářské a ekologické podmínky;
 24. bere na vědomí úlohu Turecka ve středomořské oblasti jako zakládajícího člena tzv. barcelonského procesu a vyzývá Turecko, aby plně respektovalo všechny partnerské státy v rámci tohoto procesu; zdůrazňuje, že ještě existuje velký prostor pro posílení obchodování Turecka ve středomořské oblasti;

25. konstatuje, že zatímco EU zůstává největším obchodním partnerem Turecka, v roce 2009 patřily k jeho dalším obchodním partnerům Rusko, Čína, Spojené státy a Írán; zdůrazňuje, že objem obchodu mezi Tureckem a EU se v roce 2009 snížil, zatímco v prvních dvou čtvrtletích roku 2010 byl zaznamenán rostoucí trend; poznamenává také, že Turecko diverzifikuje své obchodní partnery; žádá Komisi, aby vypracovala studii o příčinách, která bude zahrnovat hospodářskou krizi, a o hospodářském dopadu snížení podílu EU v objemu zahraničního obchodu Turecka;
 26. konstatuje, že Turecko a EU čelí podobným výzvám v oblasti dodávek energie; zdůrazňuje význam projektu Nabucco pro zabezpečení dodávek energie do EU, a vyzývá proto Turecko, aby vyvinulo úsilí co nejdříve provést mezivládní dohodu o plynovodu Nabucco; zdůrazňuje, že je potřeba definovat společnou vnější energetickou strategii a otevření energetické kapitoly, což by zintenzívnilo spolupráci v oblasti energetiky; naléhavě vyzývá Turecko, aby ratifikovalo změny obchodních ustanovení Smlouvy o energetické chartě;
 27. konstatuje, že opakované problémy s vízy v rámci způsobu dodávek č. 4 Všeobecné dohody o obchodu se službami značně omezují vstup tureckých podnikatelů a řidičů nákladních vozidel do EU; zdůrazňuje, že existuje několik rozhodnutí Evropského soudního dvora v této věci, a vyzývá Komisi, aby zajistila dodržování těchto rozhodnutí ze strany členských států; vyzývá Komisi a Radu, aby znovu přezkoumaly postupy pro udělování víz s cílem odstranit překážky obchodu;
 28. lituje skutečnosti, že dosud nebyly přijaty komplexní právní předpisy zaručující plné uznávání práv odborových organizací v souladu se standardy EU a příslušnými úmluvami Mezinárodní organizace práce, zejména pokud jde o právo organizovat se v odborech, kolektivní vyjednávání a právo na stávkou;
 29. naléhavě vyzývá Turecko, aby se vyhnulo diskriminačním praktikám vůči zahraničním podnikům, jež spočívají v tom, že tureckým podnikatelům poskytuje 15% cenové zvýhodnění v oblasti veřejných zakázek; vybízí Turecko, aby přistoupilo k Dohodě o vládních zakázkách v rámci WTO;
 30. zdůrazňuje, že padělané zboží, včetně farmaceutických a kosmetických výrobků, představuje problém v obchodních vztazích EU-Turecko a snižuje přitažlivost Turecka pro přímé zahraniční investice (PZI); vybízí Turecko, aby efektivně vymáhalo dodržování nových právních předpisů v oblasti práv duševního vlastnictví, a podpořilo tak obchodní vztahy s EU; zdůrazňuje potřebu dosáhnout větší rovnováhy mezi mezinárodními požadavky v oblasti práva duševního vlastnictví a domácími potřebami hospodářského rozvoje při rozvíjení systému ochrany duševního vlastnictví;
 31. připomíná, že malé a střední podniky tvoří 99 % tureckých podniků a poskytují 70 % pracovních příležitostí v Turecku; vybízí Turecko, aby zlepšilo přístup malých a středních podniků k finančním prostředkům; vítá devátý rozvojový plán Turecka, jehož hlavním předmětem jsou výdaje na výzkum a vývoj, které mají rozhodující význam pro zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků;
 32. vítá výsledky referenda na podporu ústavní reformy,
- o
- o o
33. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi a vládě Turecka.